A. D. 1916. N^{RUS} III.

CURRENDA

Allocutio SS. D. N. Benedicti PP. XV.

die 6. Decembris 1915.

Venerabiles Fratres!

Nostis profecto, quaenam obstiterint causae, quominus amplissimum Collegium Vestrum antehac in Consistorium convocaremus; quod si hodie tandem aliquando in huius dignitate aulae Vos conspicere frequentes licet, non ideo licet, quod ea sublata sint impedimenta, sed quia veriti sumus, ne longior mora huius Romanae Curiae administrationi quidquam officeret. Non paucos enim ex Ordine Vestro, alium ex alio, tum superiore anno tum hoc ipso desideravimus; si autem quovis tempore Romanus Pontifex consiliarios tam peritos adiutoresque tam fidos sibi eripi merito doluisset, at Nos vehementius talium de amissione virorum dolemus, qui hac turbulentissima aetate Ecclesiam Dei gubernandam suscepimus.

Iamvero cum, hoc sexdecim mensium spatio, tanta sit ruinarum deploranda moles; quamvis percrebrescant in animis almae pacis desideria et pacem cum questubus tot familiae deprecentur; etsi nullum Nos officium praetermisimus, quod paci properandae componendisque discidiis esset aliquo pacto profuturum, hoc tamen exitiale bellum terra marique perseverat adhuc, dum miserrima Armeniorum gens prope ad interitum adducitur. Atque Litterae ipsae, quas ad belligerantes populos eorumque duces, post annum a bello inito, dedimus, etsi reverenter exceptae sunt, non eos tamen, qui in optatis erant, peperere fructus

Quoniam autem vices in terris Illius gerimus, qui est Rex pacificus et Princeps pacis, facere non possumus, quin maiore in dies tot filiorum misericordia commoveamur continenterque ad benignissimum Deum supplices tendamus manus, toto pectore efflagitantes velit iam cruentam dimicationem virtute sua profligare. Cuius mala cum studeamus, quantum in Nobis est, opportunis, ut nostis, allevare remediis, Apostolico officio nunc iterum impellimur suadere rationem, quae una ad huius belli restinguendum incendium possit conducere. Parandae enim illius pacis, qualem universitas gentium tantopere exposcit, quae iusta scilicet ac stabilis sit, non quae alterutri tantum parti prodesse videatur, ea profecto potest via felicem habere exitum, quam, in rerum temporumque condicionibus haud dissimilibus alias experiendo probatam, in iis, quas diximus, Litteris commonstravimus. Consiliis videlicet utrimque, vel per se vel per interpretes, collatis, suae cuiusque rationes atque optata, volentibus animis et sincera

officii conscientia, aperte dilucideque aliquando manifestentur accurateque expendantur, ita sane, ut, quae iustitiae haud congruant, quae modum excedant, ea quidem tollantur e medio, cetera vero, pactis etiam ex aequo, si res ipsa postulet, compensationibus, admittantur. Per se patet, quemadmodum in quavis hominum controversia, quae ipso eorum iudicio dirimi velit, illud plane requiri utraque ex parte disceptantium, ut de susceptis propositis vel de praecepta utilitatum spe remittatur aliquid seu concedatur; eiusmodi vero concessiones, vel cum aliqua iactura coniunctas, alteri libenter alteris impertiant necesse sit, si nolint id coram Deo et hominibus sibi noxae futurum, quod ista tam cruenta proeliandi immanitas, ad hunc diem inaudita, adeo producatur; qua quidem ex productione existere causae possint, cur Europa de illo humanitatis honestissimo gradu, quem ope christianae religionis attigerant, decidere incipiat.

Haec quidem de bello, habita populorum ratione, qui tam magna calamitate implicantur. Quod si perpendimus, quaenam certamen istud universarum paene Europae gentium rei catholicae et Apostolicae Sedi importarit incommoda, nemo non videt, quam gravia ea sint, a dignitate Romani Pontificis quam aliena. Iam alias, Decessorum Nostrorum exemplo, questi sumus, Romanum Pontificem in ea versari conditione, ut plena nequeat perfrui libertate, qua ad Ecclesiam regendam omnino indiget; verum, quem fugiat, id multo clarius apparuisse hoc tempore? Ea certe voluntas gubernatoribus Italiae non defuit, ut amoverent incommoda; at hoc ipsum plane ostendit, Romani Pontificis sortem a civili potestate pendere, eandemque, mutatione hominum atque rerum, mutari posse atque etiam ingravescere; quam Pontificis condicionem, incertam prorsus et alieno obnoxiam arbitrio, eam esse, quae Apostolicam Sedem deceat, nemo prudens affirmaverit. Ceterum fieri non potuit, quin plures, eaeque graves, permanerent difficultates. Ut alia praetermittamus, illud satis sit animadvertere, ex legatis exterorum Principum nonnullos, sui muneris ac dignitatis tuendae causa, abire compulsos esse; qua re cum Sedis Apostolicae ius proprium et nativum ac necessarium quoddam praesidium deminutum vidimus tum sublatum eidem ordinarium apprimeque idoneum instrumentum, quo ad pertractanda cum exteris civitatibus negotia uti solet. Quo in genere, maxime dolendum, eo usque res processisse, ut in altera e partibus belligerantibus exoriri potuerit suspicio, Nos, necessitate quadam, in negotiis, quae ad gentes inter se decertantes pertinent, sic iam nunc iudicare, sic agere, quasi iis morem gerentes, quorum voces aures Nostras unicae attingant! Quid quod Nostrum difficilius evasit cum catholico nomine commercium, ac saepius impediti sumus, ne de rebus permultis plene cognosceremus, quas quidem esse Nobis prope cognitas magnopere intererat?

Videmur, Venerabiles Fratres, satis significasse, maerorem, quo angimur, sic augeri cotidie, quemadmodum in immensum crescit haec tanta trucidatio hominum, agrestioribus vix digna aetatibus, fitque eodem tempore Apostolicae Sedis conditio deterior. Neque dubitamus, quin Vosmet ipsi, ut curas et sollicitudines Apostolici muneris habetis Nobiscum communes, ita Nobiscum utraque de causa doleatis; immo etiam putamus christianum populum universum aegritudinem Nostram participare. — Verum, cur concidamus animo, quando Princeps Pastorum Iesus

Christus se Ecclesiae suae nullo tempore, nedum in afficta adversaque fortuna, defuturum despondit? Fidenter igitur amantissimum humani generis Servatorem supplicibus adeamus precibus, quibus caritatis paenitentiaeque opera comitentur; si forte dives in misericordia Deus velit aerumnis, quibus hominum genus in praesenti premitur, finem quam primum imponere.

Sed, ut eo redeamus, unde coepimus, ad supplendum amplissimum Ordinem Vestrum, praestantisssimos viros dare Vobis hodie socios atque adiutores deliberavimus. Ex utroque clero eos numero pares elegimus; elegimus ex iis, qui vel domi episcopali munere vel commissis apud exteros Principes legationibus sunt egregie utiliterque perfuncti; ex iis denique elegimus, qui in iuventute sancte instituenda praeclara cum laude elaborarunt et ad procurandam animarum salutem cum fructu incubuerunt; quos omnes pro certo habemus esse Nobis in catholica re provehenda sollerter sapienterque adfuturos.

W sprawie zorganizowania opieki nad sierotami wojennymi.

C. k. Namiestnictwo reskryptem z dnia 8. lutego 1916. l. 3258. Z. A. O. złożyło w ręce Nasze i Duchowieństwa dyecezalnego zorganizowanie i przeprowadzenie akcyi opieki nad dziećmi wskutek wojny osierociałymi lub bezdomnymi. Czynności tej chętnie się podejmujemy i mamy pełną nadzieję, że i P. T. Duchowieństwo nasze odda się jej szczerze i z zapałem; wszak niedola ludzka widzi zawsze w nas naturalnego opiekuna. A ta niedola ludzka dzisiaj tak wielka i z każdym dniem staje się coraz większą, coraz boleśniejszą; już nie dziesiątki, ale setki — nawet tysiące pozostaje sierot — ofiar tej strasznej wojny — bez dachu, bez ogniska domowego, bez wszelkiej opieki. Nasz to przedewszystkiem obowiązek, nasz — ojców duchownych, zająć się i zaopiekować tymi sierotami. Czas wyjątkowy, niezwykłe pod każdym względem braki i trudności, wymagają większych wysiłków, większej pracy, ale to nas nietylko zrażać nie może, ale owszem musi pobudzać do większych trudów, ofiar i poświęceń. Jesteśmy zastępcami Chrystusa.

* *
*

Sposób organizacyi opieki nad sierotami:

W Tarnowie utworzyliśmy główny Komitet dyecezalny, którego prezesem zamianowaliśmy Ks. Prałata Władysława Chendyńskiego, kanonika katedralnego.

W każdym mieście powiatowym ma być utworzony Komitet powiatowy, z X. Dziekanem czy X. Proboszczem miejscowym na czele, do którego wybrane być mogą oprócz księży także osoby świeckie i kobiety wpływowe i do tej pracy chętne. Do Komitetu powiatowego musi także należeć i brać w nim udział c. k. Starosta miejscowy względnie kierownik odnośnego powiatu, do którego rąk będą składane wszelkie uchwały Komitetu wymagające nakładów pieniężnych i przez niego c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia przedkładane. Pożądaną jest rzeczą, żeby do Komitetu powiatowego wchodził także reprezentant c. k. Sądu powiatowego, względnie wszystkich Sądów powiatowych istniejących w obrębie powiatu. W każdej parafii utworzy jej Rządca, lub za jego wiedzą względnie

pod jego kierunkiem Ks. Wikary Komitet czyli delegacyę parafialną z kilku uczciwych i chętnych osób złożoną, nie wyłączając kobiet, celem wyszukiwania sierót i umieszczania ich przy rodzinach, względnie pośredniczenia w umieszczaniu.

Delegacye parafialne będą się odnosić do swego Komitetu powiatowego, a ten w sprawach ważniejszych do Komitetu dyecezalnego za pośrednictwem Konsystorza Biskupiego.

Gdzie będą po temu warunki, trzeba pomyśleć o założeniu schroniska dla sierót, gdzieindziej należy roztoczyć opiekę nad sierotami, umieszczając je u poczciwych rodzin lub w odpowiednich zakładach.

W końcu dodaje się, że ze strony Rządu przyrzeczono wydatną pomoc pieniężną 1 K. 50 h. dziennie na jedną sierotę.

Szczegółowych informacyi co do przeprowadzenia opieki nad sierotami udzielał będzie na żądanie ks. Prałat Chendyński. Powyższą sprawę kładziemy na serce P. T. XX. Dziekanom i Rządcom parafii z wezwaniem, by Nam w swoim czasie donieśli, czy i o ile odpowiedzieli Naszemu życzeniu.

Z ORDYNARYATU BISKUPIEGO.

W Tarnowie, dnia 15. lutego 1916.

† Leon
Biskup.

Mutationes inter Venerabilem Clerum.

Praesentatus: R. D. *Gawroński Ioannes*, Coop. in Mikluszowice, ad benef in Lipnica wielka.

Translati: RR. DD. *Birnbaum Leo,* Coop. in Czchów, ad Otfinów; *Słonina Adalbertus,* Coop. in Otfinów, ad Łącko; *Bączewski Stanislaus,* Coop. in Łącko, ad Nowy Wiśnicz; *Bogacz Valentinus,* Coop. in Nowy Wiśnicz, ad Gręboszów et *Superson Joannes,* Coop. in Gręboszów, ad Czchów.

Commeatum curandae valetud. causa obtinuit: R. D. *Teper Joannes,* Coop. in Krościenko.

Piis ad aram precibus commendatur:

Anima p. m. *Lewandowski Petri,* emer. Parochi in Żwiernik, qui die 6. Martii a. c. pie in Domino abdormivit.

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO.

W Tarnowie, dnia 10. marca 1916.

Ks. Dr Władysław Mysor
Kanclerz.

† Leon
Biskup

Nakładem Kleru Dyecezalnego

Z Drukarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie.